

SVENSKBYGDEN

TIDSKRIFT UTGIVEN AV FÖRENINGEN

SVENSKA FOLKSKOLANS VÄNNER

N:o 1. 1922

HELSINGFORS

JANUARI

„Svenskbygden“.

Behovet av en egen tidskrift för det svenska bildningsarbetet i Finland har på flere håll framträtt och uttalats. Svenska Folkskolans Vänners styrelse har trott sig göra den gemensamma saken en tjänst genom att söka tillgodose detta behov.

„Svenskbygden“ skall innehålla uttalanden i bildningsfrågor, dels av mera allmän art, belysande kulturella förhållanden och strömningar i vårt land och utom detsamma, dels hänförande sig till särskilda grenar av bildningsarbetet. Utan att binda sig vid någon ensidig uppfattning av hithörande ting, skall tidskriften hävda nödvändigheten, icke minst under en demokratisk styrelseform, av att bildningen icke blott förallmänligas, utan även hos den enskilde fördjupas och att ytlighet och ovederhäftighet hållas på avstånd. Den strävan efter djup och allvar, som efter allt, som hänt, hos så många mer eller mindre medvetet söker sig fram, måste bliva vägledande för bildningsarbetet.

Mer än vid uppsatser i artikelform skall vikt läggas vid meddelanden, notiser, uppslag och förslag i fråga om det arbete, som bedrivs av svenska bildningsanstalter och kulturföreningar i vårt land. Tidskriften hoppas sålunda efterhand bliva ett så att säga officiellt organ för allt flere sammanslutningar och ett föreningsband mellan de personer, som inom dem aktivt arbeta.

Arbetet inom *Svenska Folkskolans Vän-*

ner skall självfallet uppmärksammas, evad det t. ex. gäller inrättande och understödande av svenska folkskolor eller ett fullföljande av det arbete för sång och musik, som ledes av S. F. V:s musikkommitté.

För *föreläsningsverksamheten*, förmedlad av Svenska föreläsningsbyrån och *biblioteksverksamheten*, ledd av Statens biblioteksbyrå och dess svenska konsulent, hoppas tidskriften kunna vara till nytta. I en litteraturavdelning komma att omnämnas böcker, lämpade för allmänna bibliotek.

Inom *ungdomsföreningarna* och deras förbund hoppas tidskriften erhålla sina mest intresserade läsare och medarbetare. I synnerhet här har behovet av ett samlande organ gjort sig gällande. Nylands svenska ungdomsförbund beslöt vid sitt årsmöte i november 1921 enhälligt att arbeta för tidskriften. Vi hoppas, att även Åbolands, Ålands, Österbottens ungdomsförbund skola fylka sig kring densamma. Avsikten är att tidskriften direkt skall kunna vara föreningsarna till nytta, vid inriktande av deras verksamhet och organiserandet av densamma, vid uppställande av program för möten och fester, m. m.

De svenska *folkhögskolorna* i vårt land sakna ett organ, och t. o. m. deras årsbok har på grund av dyrtiden måst upphöra att utkomma. Gärna vill därför „Svenskbygden“ även tjäna folkhögskolornas intresse.

Med många andra sammanslutningar,

främst Samfundet Folkhälsan i Svenska Finland, föreningen Brage, Östsvensk Samling, de svenska studenternas folkbildningskommittéer samt de svenska målsmännen för hembygdsforskningen har tidskriften skäl att hoppas på goda förbindelser och gott samarbete.

„Svenskbygden“ hoppas träda i skriftutbyte med liknande organ i Sverge, Danmark och Norge och göra strävanden i dessa länder bekanta för den finlandssvenska allmänheten. Likaså kommer tidskriften att följa med det mångsidiga folkbildningsarbetet, som på finskt håll i vårt land äger rum.

Det är sålunda många järn denna tidskrift vill ha i elden. Avsikten är att i viss mån giva de enskilda numren karaktär av specialnummer för särskilda grenar av arbetet. Att rättvist fördela sig på dem alla blir måhända svårt, så länge tidskriftens omfång är mycket starkt begränsat. Men det är nödvändigt att göra arbetsfältet vidsträckt. De olika grenarna av bildningsverksamheten gripa på det närmaste in i varandra, ofta är det även samma personer som leda arbetet inom olika organisationer på samma

ort. Skall en svensk tidskrift av detta slag arbeta sig fram och bliva bestående, måste den kunna samla kring sig många.

Tills det visat sig att denna anslutning kan vinnas, måste tidskriften i sitt yttre framträdande bliva nog så anspråkslös. Den utkommer under år 1922 i 9 nummer, av vilka detta är n:o 1, i början av varje månad utom sommarmånaderna. Prenumerationspriset är endast 10 mark.

Namnet „Svenskbygden“ vare ett tecken därpå, till vem tidskriften vänder sig och i vilken anda den vill gå fram. Svenskbygden — det är de svenska hemmen och de svenska föreningarna, det svenska arbetet i land och stad. Vår tidskrift skall försöka det, som i vårt land varit så svårt och så sällan lyckats, att uttrycka sig så, att den blir förstådd överallt, blir en verklig folktidskrift. Och andan, som bär upp det svenska bildningsarbetet i vårt land, den kan vara endast en: kärlek till vårt svenska språk, vårt svenska folk, vårt svenska land, vilja att försvara vårt nationella fäderneärv och förkovra det.

Einar Pontán.

NY START.

»Svenskbygden» — en tidskrift för folkliga kultursträvanden i Finlands svenska bygder. Hur många uppgifter att fullfölja, hur många intressen att taga tillvara och gagna! Ett tillskott av kraft och initiativ, särskilt värdefullt i en tid av andligt armöd och dådlöshet. Den skall hälsas välkommen.

Det fria folkbildningsarbetet är i våra dagar så omfattande och kläder sig i så skiftande former, att det i sanning behöver ett organ, där dess mål och medel kunna dryflas och som kunde giva fasthet och sammanhållning åt strävandena i de skilda landsändarna, som nu veta så litet av varandra. Och den svenska ungdomsrörelsen, som räknar ungefär 200 föreningar med inemot 20,000 medlemmar, är i närvarande tid mer än någonsin förr i behov av upp-

ryckning och vägledning. Våra nationella kultursträvanden behöva förnyelse och fördjupning. Program och arbetsmetoder böra åter en gång bringas under debatt och revideras i överensstämmelse med förändrade politiska, sociala och ekonomiska förhållanden. Det finnes i sanning mycket att uträtta.

Man tager säkerligen inte miste om man räknar med att »Svenskbygden» skall mötas av intresse och förståelse överallt hos oss. Det finnes dock en trakt, där man har en särskild anledning att önska den nya tidskriften välkommen, nämligen Östra Nyland. Där skall den finna jordmänen i viss grad beredd. Med en känsla av vemod skola östnylänningarna tänka på sina egna anspråkslösa försök på detta samma område och

önska, att »Svenskbygden», som går uti världen med de bästa förutsättningar att slå sig igenom, skall dristigt och lyckligt fullfölja det värv, som man i Lovisanejden en gång tog itu med, men icke hade krafter att i längden bära upp. Jag tänker på »Östnyländsk ungdom» — sedermera »Nyländsk ungdom» —, den tidskrift, som år 1917 startades i Lovisa, som sökte sin publik i främsta rummet bland ungdomsföreningarnas medlemmar och som ville vara ett organ för ungdomsrörelsen i Nyland. Den levde i tre år blott och led av svagheten att redigeras och utgivas i en avlägsen landsort, där

krafterna voro få och svårigheterna många. Det intresse, som den östnyländska bygdeungdomen hyste för sitt tidskriftsföretag, kunde likväl inte hindra, att det slutligen måste upphöra.

Det initiativ, som nu tagits av Svenska Folkskolans Vänner, är grundat på ett alldeles uppenbart behov och man önskar därför att »Svenskbygden» skall vinna anslutning och bliva en enande och drivande kraft för bildningsarbetet och de folkliga kultursträvandena överallt i Svenskfinland.

John Österholm.

Svensk samling.

Tecken varsla, att svenskhetstanken allt mera börjar sporra till samling. Vilken rikedom och styrka kan ej denna tanke skänka alla svenskar, var de än gå på den vida jorden! Det vaknar och det spirar något här och var, en gryende och allt mera medveten svenskhet. År efter år samlas de växande sångarskarorna i denna svenskhetens tecken. I Aboland, i Nyland, i Österbotten har svenskfolket sjungit sig samman på fester, burna av stark och hel stämning. Inför finskt husbondevälde och finsk oförståelse för svensknationella krav har samhörighetskänslan blott vuxit starkare. Man känner redan i luften aningen om en ny vår för nationalitetsmedvetandet. Heidenstams ord föras ovillkorligen i minnet:

»Ja, driv oss samman med gisselslag,
och blåaste vår skall knoppas» — — —

Men i denna samhörighetens sång har en ton fattats. En sträng på strängspelet har varit tyst för en tid. Åland, det fagraste bladet i Svenskfinlands fyrklöver har saknats därvid. Och dock är det just detta Åland och ålänningarna, som tvungit oss andra att granska vår svenskhet i sömmarna och tydligare än förr inse vikten och betydelsen av att såväl hemma som borta klart säga ifrån vad som är svenskt och finskt i Finland. Ty hela världen har fått veta och vet nu, att ålänningarna äro svenskar. Men av de 375,000 svenskarna i Finland äro ålänningarna blott $\frac{1}{15}$. Så må då vi andra se till, om ock med andra medel än ålänning-

garna, att världen lika klart får veta, att vi äro lika goda svenskar som dessa 25,000 på de västligaste av de öar, vilka naturen själv börjat bygga till en bro mellan Finland och gamla Sverge. I sommar inbjudes till sångfest på Åland. Borde vi icke då alla mötas där i svenskhetens tecken, därmed bevisande, att blodet är tjockare än vattnet? Här gäller det för ungdomen att bygga bro för samarbete mellan alla svenskar. Nu ha vi gruffat nog med ålänningarna. Nu må vi i stället sjunga med dem.

Det berättas om en vild folkstam, att när man och hustru varit oense och sammandrabbat i högljudd träta, så sätter sig den av dem, som först inser sitt fel i ett hörn av hyddan och sjunger: »Jag är dum! Jag är dum!» Då dröjer det ej länge, innan den andra sätter sig i motsatta hörnet och sjunger lika. Och när de så övergå till att sjunga: »Vi ä' dumma! Vi ä' dumma!» blir försoningen snart fullständig. Så kan sången skapa en varmare och försonligare stämning.

Därför må vår lösen bli: Till Åland i midsommar! Och må vi där få glädjen att även möta rikssvensk ungdom. När så ungdom från hela Svenskfinland och Sverge samlas, skall svenskhetens sång ljuda fulltonig och hel från det ljuva Åland, där midsommarkransarna vaja högt i topp, och den djupaste undertonen bildas av havets eviga melodi kring klippor och skär.

Signe Strömborg.

Tillägg av red. Då ålänningarnas inbju-

dän blev känd, riktande sig till finlands-svenskar och rikssvenskar, väckte detta den största glädje i vida kretsar. I Nyland har tanken på en ungdomsfärd och sångarfärd till Åland vaknat på olika håll: inom musik-

förbunden och Nylands svenska ungdomsförbund. Ett vackrare mål än ett allmänt svenskt möte på Åland i sommar kunna vi icke ställa för vårt arbete under vintern och våren.

Ljus över livet.

Mycken kraft kan där bo i människans väsen, både i hennes kropp och i hennes ande. Städe behöver den dock förnyas, stärkas och renas, i annat fall försvagas den, förtvinar och blir till intet. Av sol och luft stärkes kroppen, av dem härdas den och blir allt mer ägnad för lösande av sina uppgifter. Av solen lysas och den väg upp, som skall läggas till rygga, i dess sken blir vandrigen säker, om ock icke alltid så lätt, och när solen försvinner, då tindra ännu himmelens stjärnor och visa vandraren vägen genom mörker och natt. Därför gläder sig människan över att sådana kraftkällor stå henne till buds, därför sörjer hon, då de skymmas, då hon måste treva sig fram i dunkel och känner livskraften försvagas.

Till den återvändande solens ära tände våra förfäder i glädje sina flammande midvinterbloss. Av deras sken hölls hoppet vid makt, även då det sattes på det hårdaste prov; icke hade livskällan sinat ut, om hon ock skymdes för en tid. Så mycket större endast var glädjen, då hon åter kunde nås av de längtande och trängtande människorna.

Över allt detta glädjas människorna allt ännu, men än mera däröver, att även för själen sådana kraftkällor stå till buds. Hur kan inte den vinna i styrka och renhet, då den träder i förbindelse med andra, starkare, mäktigare, högre andar! Ännu då livet flytt,

finnes denna kraft kvar. Från böckernas blad träder den oss till mötes med sin kraft och sitt ljus. Där äro stjärnorna, som lysa vandrarens dunkla stigar och leda honom mot målet.

Allt som där är av verkligt värde hör dock icke denna världen till, utan leder sitt ursprung från en annan. Av de djupa, verkligen stora andarna ha dess krafter fångats i högre grad än av andra, därför ha de blivit mänsklighetens ledare, vägvisare, tröstare. Högst bland dem alla står dock Julens herre, han som vittnar om sig att han är världens ljus. Från honom har en strimma, nej hela floder, av detta högsta, klarast strålände ljus flödat ut över världen och in i själarna. Över detta glädja vi oss som över ingenting annat. Därför tända vi julens strålände ljus. De lära oss vittna om att ljuset i naturen icke dött, de äro oss ock en borgen för att själens kraftkälla icke sinat ut.

Av envar kan denna kraftkälla nås. I ensamma stunder, då allt blir stilla omkring oss och inom oss, då öppnas de källsprången, och där flödar ut kraft åt den trötte, styrka åt den maktlöse, ljus åt den som trevar i mörker. När detta sker, då är det som tindrade ljusen med större glans, och sinnet fylles med den renaste och djupaste glädje.

Albin Simolin.

Föreningen SBV.

Ett centralorgan för svenskhetsarbetet i Åboland.

Föreningen „Svenska Bildningens Vänner“ i Åbo räknar sin upprinnelse från år 1880 och har sedan dess utvecklats en betydelsefull verksamhet för det svenska bildningslivets höjande i Åboland. Bl. a. har SBV genom årligen utgivna anslag understött hjälpbehövande svenska folkskolor, främst i byar nära språkgränsen. Under åren 1913—1918 har föreningen upprätthållit „Skärgårdens vandrande folkhögskola“, vilken dock f. n. till följd av brist på lärare tvungits till ett uppehåll i sin verksamhet.

I början av innevarande år riktades en kritik mot föreningens dittillsvarande arbetsätt, vilket icke ansågs vara nog verksamt och fylla de krav, som ställdes på en institution, vars bestämmelse var att värna svenskheten i Åboland. Väl verkade såväl inom staden som i bygderna många föreningar för kulturella ändamål, men i brist på en samlande och ledande organisation förde de flesta av dem ett tynande liv. För att en uppryckning av svenskhetsarbetet måtte fås till stånd, borde i Åbo skapas ett centralorgan för bildningslivet i Åboland, vilket kunde samla, ordna och främja kultursträvanden av olika slag.

På förslag av en av föreningens forna stiftare d:r G. von Essen, företogs senaste vår en omorganisation av denna, varigenom SBV skulle sättas i stånd att bli den brännpunkt för de svenska bildningsintressena, som var av nöden. Föreningens stadgar underkastades en grundlig revision, avsedd dels att göra verksamheten mera mångsidig, dels att bringa stadgarna i överensstämmelse med den nya föreningslagen. Sedan den äldre styrelsen anhållit om att icke bli återvald, tillsattes en ny under ordförandeskap av professor Severin Johansson. Den nya styrelsen består i övrigt av följande personer: redaktör Einar Holmberg (viceordf.), prof. P. O. von Törne, magist-

rarna Svante Dahlström, E. Gunnar Hagman och Eric Bahne, rådmanskan Carin Lindberg och fröken Hedvig Bjurström. Sekretärer är stud. John Gardberg. — Av styrelsemedlemmarna är icke mindre än hälften medlemmar av akademistaten — den nya verksamheten utvecklar sig i hägnet av Åbo akademi.

För bearbetande av SBV:s olika verksamhetsområden har styrelsen tillsatt ett antal utskott, vilka inom sina arbetsfält åtnjuta en avsevärd självständighet.

Musikutskottet under ordförandeskap av mag. Sv. Dahlström har till uppgift att verka för musiklivets och folkdansens främjande i Åbo och Åboland. Åbo har länge saknat en större svensk blandad kör — senaste sommar inträffade det t. o. m., att de åboländska bygdekörerna vid ungdomsförbundets sångfest i Åbo stodo utan något som helst stöd av sångare inom staden. Som en följd av föreningen Brages minnesvärda besök vid samma sångfest vaknade inom det svenska Åbo ett livligt intresse för att här skapa en kör och ett folkdanslag, vilka kunde prestera något liknande det som Brage hade framfört. Intresset tillvarogs av SBV:s musikutskott, och som en frukt av dess arbete hava kören och danslaget uppstått under denna höst.

Som dirigent för kören har SBV lyckats förvärva orgelnisten John Granlund, vilken efter slutförda studier vid Musikinstitutet i Helsingfors samt konservatoriet i Leipzig med framgång har verkat som sångledare i Hangö. SBV:s kör är icke såsom Bragekören en speciell folkviskör men en sådan kan möjligen senare framgå ur den nu bildade. Antalet sångare uppgår f. n. till något över hundra. — Som mål för sin strävan ser kören bl. a. deltagande i sångfesten i Mariehamn under nästa sommar

samt eventuellt anordnandet av en stor sång- och musikfest i Åbo sommaren 1923.

Folkdanslaget arbetar under ledning av idrottsinstruktören J. V. Björk, som länge har verkat inom Brages danslag. Anslutningen av deltagare har varit mycket livlig, så att laget har måst delas i ett flertal grupper och övningarna försiggå under två kvällar i veckan.

Sålunda har SBV:s musikutskott föresatt sig att med den svenska sången och folkpoesien som hjälpmedel samla svenskheten i Åbo kring det nationella arbetet. Värdet av sångens och musikens medverkan vid firandet av de svenska märkesdagarna får icke förbises. — SBV:s kör skall framdeles utgöra ett stöd för musiklivet i Åboland — genom dess verksamhet kan upprättandet av ett Åboländskt sång- och musikförbund möjliggöras.

Statistikutskottet har till ändamål att företaga statistiska undersökningar av Åboland. Genom att det åboländska svenskfolkets liv sålunda får en djupgående och allsidig belysning kan en säker bas skapas för svenskhetsarbetet. Av undersökningarnas beskaffenhet följer att arbetsresultaten kunna läggas i dagen först efter långvariga mödor. — Utskottets ordförande är t. f. professor Gabriel Nikander.

Bildningsutskottet har till uppgift att främja de egentliga bildningssträvandena i trängre bemärkelse. Däri inbegripes: 1:o att verka till förmån för det kulturella föreningslivet i Åbo och Åboland; 2:o att stödja hjälpbehövande svenska skolor; 3:o att främja den populära föredragsverksamheten. — Utskottets ordförande är stud. John Gardberg.

I syfte att ernå en nära förbindelse mellan SBV och de åboländska ungdomsföreningarna kommer ett samgående möjligen att äga rum mellan SBV och Åbolands Ungdomsförbund vilka båda arbeta för gemensamma mål och delvis ledas av samma personer. — De svenska föreningarna inom

staden vänta på en uppräckning ur det tillstånd, vari lokalbristen och andra tidens svårigheter bragt de flesta av dem.

För främjandet av föredragsverksamheten planerar SBV att upprätta en föredragsbyrå, vilken kunde förmedla föreläsare till svenska föreningar i Åbo och Åboland. Sedan början av detta år existerar visserligen i Åbo en filial av Svenska föreläsningbyrån, kallad Åbolands föredragsbyrå och upprättad på initiativ av Åbolands Ungdomsförbund. Men enligt statsunderstödet åtföljande bestämmelser kan byrån icke anordna föredrag inom staden, och på landsbygden kunna icke föredrag förmedlas till sådana fester och samkväm, där inträdesavgift uppbäres, alltså icke t. ex. till de fester på Svenska dagen, som förordats av Svenska Folkpartiets Centralstyrelse, om dessa, som avsett varit, böra skänka ekonomisk vinst. Dessa och andra omständigheter göra, att en annan föredragsbyrå med friare arbetssätt är nödvändig vid sidan av den statsunderstödda.

Publikations- och propagandautskottet, vars ordförande är professor P. O. von Törne, har dels till uppgift att ombesörja och redigera de publikationer, som utgivnas av föreningen, dels att vidga föreningens verkningskrets och resurser genom att samla hela det svenska Åbo och Åboland kring SBV:s arbete.

Hösten 1922 anordnar SBV i Åbo lotteri med soaré för att genom inkomsterna kunna finansiera sin verksamhet.

Tillsvidare har SBV icke någon egen lokal: sångövningarna försiggå i Åbo samskola och dansövningarna i akademiens studentkårs lokal, medan styrelsen och utskotten få söka sig andra lokaliteter. Från nästa sommar kan föreningen likväl räkna på att få ett hem i Svenska gården, vilken därmed tager det första steget mot förverkligandet av sitt ändamål.

John Gardberg.

Hembygdssamkväm i Åbo.

En insats av Åbo akademis studenter.

Åbo akademis studentkår har i programmet för sin folkbildningsverksamhet bl. a. upptagit anordnandet av hembygdssamkväm för till Åbo inflyttade svenskar från olika åboländska socknar.

Syftemålet med samkvämen har varit att hos det inflyttade bygdefolket bevara hembygdskänslan, för att därigenom knyta ett fastare band mellan stad och bygd. En levande känsla för den forna fädernebygden skall dels skänka bygdens kultursträvanden ett stöd, som eljes icke i samma mån vore tillfinnandes inom staden, dels utgöra en stark grundmur för de vordna stadsboarnas svenskhet.

Det första samkvämet av detta slag föregick senaste vår vid påsktiden och gällde Kimito jämte dess dotterförsamlingar Dragsfjärd, Västanfjärd och Kyrkosundsskär. Inbjudan hade, utom till i Åbo bosatta eller där vistande socknebor i gemen, utfärdats till ett antal representantiva personer i de ifrågavarande bygderna. Till följd av menföret kunde endast en av dessa särskilt inbjudna efterkomma kallelsen, nämligen Nils Oskar Jansson, vilken vid tillfället höll ett föredrag om ortnamnen på Kimito ön. Av de till staden inflyttade Kimito-boarna deltog däremot ett stort antal. Utom föredrag, sång och recitation upptog programmet en diskussion om lämpligaste sättet för tillvaratagande av hembygdsintressena bland forna landsboar — resultatet blev en kommitté, som ägde sörja för att ett liknande hembygdssamkväm åter måtte anordnas inom minst ett års tid. Bildandet av en bestående

hembygdsförening, vilket var ifrågasatt, ansågs icke vara möjligt.

Den 23 november anordnade studentkåren en hembygdsafton av samma slag för Nagu- och Korpoboar. Denna gång voro trafikförhållandena goda, och studenterna hade glädjen att, utom de inflyttade, se ett stort antal sockenboar som sina gäster. Programmet upptog föredrag av t. f. professorn Gabriel Nikander om folklivsforskaren Karl Petter Pettersson från Nagu, av lektor Ludvig Granit om folkminnen i Korpo samt ett föredrag med skioptikonbilder om Nötö utskärsförsamling i Nagu av stud. John Gardberg. En av gästerna bidrog till underhållningen med bygdemålshistorier. — På initiativ av intresserade upptogs även nu frågan om bildande av en hembygdförening och ledde denna gång till ett mera bestämt resultat än senast, i det att deltagarna beslöt att bilda en sådan förening för Nagu och Korpo. Under diskussionen framkastades tanken att liknande föreningar, som eventuellt kunde bildas för andra socknar, i en framtid kunde sammanslutas till en krets. Hembygdföreningens uppgift angavs främst vara den, att sammanföra sockenboarna till samkväm, genom vilka bekantskapen och samkänslan mellan dem inbördes samt med bygden kunde stärkas. — Efter programmets slut fortgick samkvämet till långt in på natten med dans, lekar och samspråk.

Hembygdssamkvämen, som på många håll rönt ett livligt bifall, komma framdeles att fortsättas.

John Gardberg.

BRAGE.

Forskningar angående allmogespelmän, folkvissångare, allmogedanser och hembygdsdräkter planeras.

Allmogespelmännen. Föreningen Brage har bl. a. genom att anordna spelmans-tävlingar strävat att bevara och återuppliva de rika skatter av folkmusiken, som ännu finnas att tillvarataga hos allmogespelmännen i våra svenskbygder. De gamla stråkinstrumenten, som redan höllo på att undanträngas av dragharmonikor och bleckinstrument, hava åter kommit till heders, och fiolmusiken har nått en ny blomstringsperiod.

För att belysa den svenska allmogemusikens historia planerar Brage nu jämte upptecknandet av melodier och låtar ett insamlande av personhistoriska uppgifter om allmogemusikens utövare, d. s. v. om alla, som spela fiol eller annat stråkinstrument, klarnett eller flöjt, från de äldsta till de yngsta, de nyupprättade allmogeorkestrarnas såväl manliga som kvinnliga medlemmar medräknade.

Brage kommer därför att till Svenskfinlands alla av föreningen kända allmogespelmän utsända formulär. I detta ifyllas främst spelmännens namn, yrke, nuvarande boningsort, födelseort, födelseår samt faderns namn och yrke. Vidare frågas om andra spelmän funnits i spelmännens släkt, vem som varit hans läromästare, huru tidigt han börjat hantera stråken, i vilka spelmans-tävlingar han deltagit, vilka pris och utmärkelser han erhållit, om någon upptecknat hans melodier, om någon finnes, som lärt sig hans gamla melodier, om han själv byggt fioler m. m. Spelmännen lämnas tillfälle att berätta mera om sina levnadsöden, episoder från sin spelmansbana, kompletterade med uppgifter om instrumenten. Då många av de äldre spelmännen redan avlidit, men minnet av dem kvarlever i hembygden, kommer Brage så vitt möjligt att

insamla uppgifter även om de avlidna spelmännen.

Allmogedanserna. Då spelmännen i allmänhet torde kunna giva de bästa upplysningarna om allmogens gamla danser, komma främst spelmännen, men även ungdomsföreningsledare och en del andra personer att tillsändas frågeformulär angående olika allmogedansers förekomst i olika trakter. Härvid önskas även uppgifter om när dansen varit allmän på orten, varifrån den införts och när den kommit ur bruk, samt uppgift om personer, som kunna giva närmare upplysningar om danserna.

Folkvissångare och -sångerskor. Då ett stort antal folkvisor, som sjungas eller fordom sjungits av allmogen i Svenskfinland, ännu icke upptecknats, vill Brage insamla uppgifter om vissångare och -sångerskor för att underlätta arbetet med visornas upptecknande. Formulären, å vilka antecknas personernas namn, yrke och adress ävensom uppgifter om vilka slags visor, äldre eller nyare, personer i fråga känner m. m., komma att tillsändas sångkörs- och ungdomsföreningsledare, ett stort antal folkskollärare och ett flertal andra personer.

Hembygdsdräkterna. På flere av de senaste sång- och musikfesterna ha alla närvarande fröjdats åt anblicken av allmögökörernas färgglada hembygdsdräkter, och mången torde önskat, att de överallt skulle komma till heders som festdräkter vid bygdeungdomens fester. Brage önskar nu insamla alla detaljuppgifter om dessa dräkter, dels för att kontrollera tidigare meddelade uppgifter, dels för att om möjligt komplettera dem med nya upplysningar från trakter, från vilka dräkter alls icke eller endast ofullständigt upptecknats. Jämte ovan

omtalade formulär komma därför att till alla socknar i Svenskfinland utsändas dräktformulär, vilka stiliserats så detaljerat, att även en i dräktforskning förut icke inkommen person borde kunna få reda på dräkterna i detalj, såvida det finnes personer, som ännu kunna meddela upplysningar härom, eller om rester av dräkterna kunna påträffas. Utom skriftliga anteckningar önskar Brage samla originala prov på de gamla dräkterna, främst tygprover från olika tider och i olika varianter. För detta ändamål utsändas blanketter, avsedda att fästas vid varje tygprov med uppgift om tygets användning, ålder, härstamning m. m. Avsikten är att med de vackraste insamlade proven, liksom med redan förefintliga prov som mönster låta väva dräkttyger och sålunda främja de gamla dräkternas återupptagande i allt vidare kretsar.

Föreningen Brage hoppas på välvillig medverkan från ungdomsförenings- och sångkörsledares och medlemmars, ävensom från Martha-föreningars, folkskollärares och andra intresserades sida, om något värdefullt resultat av dessa rundfrågor skall fås till stånd. Det gäller dels att själv vid besök hos traktens åldringar utfråga dem och genast anteckna deras meddelanden. Må envar anse det som en hederssak att så fullständiga och utförliga uppgifter som möjligt lämnas från hans hembygd.

Brages sångkör.

Brages sångkör, som nyligen vid Brages matiné i Gamla studenthuset skördade livligt bifall under sin förtjänstfulla vicedirigent herr G. Petterssons ledning, räknar nu omkring 65 personer. Kören förbereder en konsert i universitetets solennitetssal till början av februari.

Under hösten ha tvänne vishäften utkommit, innehållande de av alla Bragevänner kända visorna „Plocka vill jag skogsviol“ och „Visa i främmande land“ med

ord av förf. A. Slotte till gamla österbottiska folkmelodier och arrangerade av Otto Andersson. Dessa häften utgöra de två första i den ena av Brages två nya serier vishäften, den ena omfattande egentliga folkvisor, den andra visor med nydiktad text till gamla melodier, alla arrangerade för solosång med pianoackompanjemang. Utgivandet av dessa häften skall fortsättas, så snart föreningens tillgångar det medgiva.

Brages stora, av sångköreerna länge efterlängtade samling folkvisor för blandad kör är för närvarande under tryckning i Tyskland. Samlingen kommer att utgivas i tvänne delar, den ena omfattande 50 folkvisor arrangerade av Otto Andersson, den andra 70 folkvisor i arrangemang av flere andra personer.

Brages folkdanslag.

Brages folkdanslag, som flere gånger under hösten, bl. a. vid äldre lagets resa till Billnäs och Hangö, erhållit den mest lovordande kritik, arbetar nu på två lag med tillsammans över 80 aktiva medlemmar. Folkdanslaget, planerar åter en större uppvisning i Helsingfors i februari eller mars. Laget strävar att upprätthålla samarbetet med ungdomsföreningarna, dels genom uppvisningar på resor ute i bygderna, dels genom att på begäran utsända folkdansinstruktörer.

Brages dramatiska avdelning.

Dramatiska avdelningen har under hösten arbetat intensivt under sin omtyckta ledarinna fru Ida Branders insiktsfulla ledning. Vid Brages samkväm den 30 oktober uppfördes P. Å. Lauréns enaktare „Emmi och Emma“, på Brage-matinén den 27 november spelades fru E. Vahlbecks enaktspjes „Den döva sköna och den snarkande friarin“, prisbelönad vid Brages senaste dram. pristävlan, och den 9 dec. gavs å Finska operan en repris av A. Slottes „Den stora islossningen“. Under våren kommer en an-

nan av de prisbelönade pjeserna att inövas till Brages teaterföreställning i slutet av april.

Brages sektion (A) för folklivsforskning.

Den 3 december sammankom på Brages kansli ett antal personer, intresserade av att inom Brage bilda en krets för forskning i Svenskfinlands folkdiktning, folk-sed och folkmål. Det konstruerande mötet ägde rum den 14 december. Ordförande i sektionen blev doc. G. Landtman, viceordf. dr. F. Burjam, sekr. mag. Joh. Isaksson,

övriga medlemmar i arbetsutskottet mag. Otto Andersson, dr O. Hackman, prof. Tor Karsten, mag. K. Rob. V. Wikman. Ett särskilt utskott skulle övertaga vården om Brages stora urklippverk. Sektionen sammanträder första fredagen efter den 15 i varje månad. Vid dessa möten behandlas i föredrag, referat och diskussioner forskningsuppgifter, hörande till sektionens arbetsområde. Nya medlemmar inväljas på förslag av förutvarande sektionsmedlem.

Yngvar Heikel.

Den finska litteraturveckan.

— Det visade sig vara en synnerligen lycklig tanke, denna att under en veckas tid samla alla kring den egna litteraturen. Intresset för saken överträffade förväntningarna hos dem som satte företaget i gång. Uppslaget var nytt, förberedelserna rätt kortvariga. Nu har man samlat en hel del erfarenheter. —

Det är doktor R. Engelberg, sekreterare i organisationskommittén för den finska litteraturveckan, som berättar.

— Veckan söndagen 30 oktober till lördagen den 5 november gick det hela av stapeln. På 500 orter hölls under denna vecka litterära aftnar, 1 ända till 4. Programmet vid dessa fester utgjordes av föredrag över den finska litteraturen och uppläsning. Denna gång samlade man sig kring fyra författare: Kivi, Minna Canth, Juhani Aho och Linnankoski. På de flesta ställen hade bokhandlare eller bokkolportörer anordnat utställning av deras arbeten.

Inalles hölls c:a 1000 föredrag, delvis bekostade med statens föreläsningsmedel. En stor del av festerna anordnades inom arbetarinstitut och skolor. Undervisningen i modersmålet berörde veckans stora ämne. Inom militären hölls litteratursamkväm.

T. o. m. i fångelserna egde litteraturföredrag rum. Söndagen den 30 oktober talades i kyrkorna i samband med gudstjänsten om Michael Agricola och hans finska bibelöversättning.

— Voro socialdemokraterna med?

— Ja visst, det fanns representanter för dem i organisationskommittén. Antingen deltog socialdemokraterna i de allmänna litteruraftnarna, eller anordnade de egna. Till dessa sistnämnda erhöles de program dels genom organisationskommittén, dels genom det finska „Arbetarnas bildningsförbund.“

— Huru förbereddes mötena ute i bygderna?

— I samband med det cirkulär, som utsändes till alla bildningsföreningar, gavs anvisningar på lämpliga stycken för uppläsning och föredrag, tryckta i tillgängliga böcker. Men det skrevs också enkom för litteraturveckan en del föredrag, dikter och dialoger, vilka kunde beställas av kommittén. Naturligtvis utsändes föreläsare i den utsträckning detta var möjligt.

— I vilka kretsar var intresset störst?

— Inom arbetar- eller medborgarinstituten och ungdomsföreningarna. Skollärarna

voro ivrigt med. — Ännu några uppgifter. Försäljningen av böcker var påfallande stor under veckan; att den efterträtts av en period med mindre köplust är naturligt. Behållningen av festerna har på de flesta orter reserverats för bibliotekens räkning. — Ett önskningsmål för en följande gång är att man i allt högre grad bör få författarna personligen med. Såsom en allmän synpunkt för en sådan litteraturvecka kan fastslås, att den så vitt möjligt bör foga sig in i det allmänna bildningsarbetet och begagna sig av alla slags existerande bildningsanstalter och kulturella sammanslutningar. —

Så långt organisationskommitténs energiska sekreterare.

Det är intet tvivel om att man på finskt håll i vårt land här funnit ett mycket värderikt uppslag. Den finska kulturveckan har väckt betydande uppmärksamhet även utom vårt land. I Sverge har Finlands minister, prof. Söderhjelm gjort den bekant, och förslag om en svensk motsvarighet har redan

framställts. Från Norge och Frankrike har man begärt upplysningar angående litteraturveckan.

Från organisationskommittén riktades dels till de finlandssvenska förlagen, dels till Svenska Folkskolans Vänner en uppmaning att delta i firande av veckan, som sålunda bleve ägnad icke blott finsk, utan över huvud finländsk litteratur. Tiden var emellertid då redan så långt framskriden, att man icke ansåg sig medhinna nödiga förberedelser. Intresset väcktes emellertid även på svenskt håll. Flere tidningar innehöllo uttalanden i saken; de allra flesta understödde tanken på en finlandssvensk litteraturvecka. Helt säkert skall en sådan komma till stånd, men det ligger vikt vid att man väljer en rätt tidpunkt. Knappast någonstades i världen vore det av så stor vikt som hos oss finlandssvenskar, att författarna och allmänheten komme varandra närmare.

Meddelanden.

Svenska Folkskolans Vänner. S. F. V:s kalender 1921 har under början av december utsänts till ombud och medlemmar. Den är betydligt digrare till omfånget än senaste år, 244 sidor, och rikare illustrerad än förut. Bokhandelspriset är 16 mark, men medlemmar av S. F. V. erhålla kalendern såsom förut mot inbetalande av medlemsavgiften för 1921 (10 mark eller 5 mark). Upplagan är i år 9,000 exemplar mot 8,000 senaste år. Ett lager om några hundra exemplar kommer sannolikt att återstå, varför nya medlemmar för 1921 fortfarande kunna anmäla sig hos ombuden och genom dessas åtgärd erhålla kalendern. Likaså uppmanas vänligen de ombud, som ännu icke insänt redovisning för 1920, och de nya ombud, som ännu icke vidtagit med sin verksamhet, att till kansliet insända uppgift på huru många exemplar av 1921 års kalender de önska reservera för sig.

I fråga om de ständiga medlemmarna är

en sak att iakttaga. Om en ständig medlem avlider, är hans sterbhus icke berättigat att vidare kostnadsfritt erhålla kalendern. Det gäller då för ombudet att anmoda någon av de efterlevande medlemmarna av familjen att inskriva sig såsom medlem.

Det kan även nämnas att flere av de personer, som genom inbetalande under viss tid av den tidigare låga medlemsavgiften blivit ständiga medlemmar, erbjudit sig att nu, då tryckningskostnader och porto mångdubbats, återinträda i föreningen såsom årsmedlemmar, på samma sätt som allmänt skett i Svenska litteratursällskapet. Anmälningar i detta syfte emottagas med tacksamhet på kansliet.

Samarbetet mellan S. F. V:s kansli och dess ombud löper icke alltid utan vissa svårigheter. Det är att hoppas att genom denna tidskrift, som kostnadsfritt tillsändes ombuden, större kontakt skall nås. Men det är också möjligt att själva organisationen och de

n. v. anordningarna ha en del brister, som måste avhjälpas. Tidskriftens redaktion vore tacksam för förslag och meddelanden i sådant syfte.

Redan till detta nummer har ett förslag insänts, och det av den mest kompetenta man, S. F. V:s sekreterare under 38 år, doktor P. Nordmann. Han gör ett förslag om *lokala ombudsmöten* och skriver:

»Undertecknad har tidigare ett par gånger varit med om att sammankalla och leda möten till vilka föreningens ombud inbjudits, och dessa sammankomster ha utfallit nog så trevliga, men dock icke tillfört vår förening nämnvärd nytta. Då jag nu i den nyss publicerade ombudsförteckningen ser, huru antalet ombud på vissa orter som t. ex. i Kyrkslätt, Helsinge och Esbo stigit, gör jag mig den frågan: Måne dessa ombud alls ha reda på varandras verksamhet?

Det vore säkerligen nyttigt, om äldsta ombudet i en socken någon söndageftermiddag ville kalla de andra samman till ett möte. Där skulle envar förevisa sin medlemsförteckning, överföringar från en lista till en annan göras, och man finge klart för sig vilka goda ortsbör och medborgare icke än stå inskrivna i S. F. V:s rullor, men där borde hava sin givna plats. Att även annat kunde upptagas till överläggning vid dessa lokala ombudsmöten är klart, exempelvis frågor om gemensam rekvisition av föredragare, bibliotekslitteratur och skolmaterial.»

Dr Nordmanns förslag är säkerligen gott. Vi underställa det våra läsares diskussion och skola för egen del återkomma därtill.

Emellertid finnes det en stor mängd orter, icke minst svenska »kolonier» inom det finska Finland, där S. F. V. ännu icke har ombud. Det vore av stor betydelse att svenskarna å dessa orter genom Svenskfinlands största kulturorganisation S. F. V. stode i förbindelse med det övriga svenskskolket i landet. Ombud antagas sålunda särskilt gärna på sådana orter. Anmälan sker till S. F. V:s kansli, Fabiansg. 15, Helsingfors.

Av S. F. V:s skrifter, ny följd har n:o 2 utkommit *Om spritdryckerna* av professor Robert Tigerstedt. Det är ett i hög grad märkligt arbete av den berömde vetenskapsmannen, som härmed överlämnas till vår allmänhet. Den sakkunskap, den värme för nykterhetssakens sociala sida, som genomgår arbetet, gör detta till en verklig rustkammare i den kamp, som på övertygelsens

väg måste föras emot råhet och förvildning. Den livliga stilen och den klara, i bästa mening fördomsfria framställningen drager läsaren ovillkorligen med. Ett utförligare omnämnande av boken måste anstå till nästa nummer av tidskriften. Här nämna vi blott, att S. F. V:s medlemmar erhålla boken för halva bokhandelspriset eller 16 mk, om rekvisition sker till S. F. V:s kansli, Fabiansg. 15. Även n:o 1 i ovannämnda serie, docenten Gunnar Landtmans stora bok »Finlands väg till oavhängighet» erhålles för samma pris 16 mk.

Musiksträvandena.

S. F. V:s *musikkommitté*. Ett bevis på det starka intresset i detta nu för sång och musik är att efterfrågan på noter aldrig varit så stor som under denna höst. S. F. V:s lager av noter för blandad kör är i det närmaste uttömt. Blott av nr 5, 10, 14 och 18 finnas ännu exemplar till salu. *Ett nytt häfte, nr 19, är f. n. under tryckning*, avsett att utkomma strax på nyåret och att betjäna behovet för sångfesterna under nästa sommar. Innehållet i häftet är redan fastställt, men i detta sammanhang må den uppmaning riktas till musikförbundens och körernas dirigenter att till S. F. V:s musikkommitté insända förslag om sånger, som borde i följande häften intagas.

Då de tidigare häftena sålunda i huvudsak äro utgångna, framstår alltmere behovet av den redan länge planerade *stora sångboken*, där allt det värdefullaste i de äldre häftena skulle omtryckas jämte en del nytt material. S. F. V:s musikkommitté skall uppbjuda alla krafter för att denna sångbok måtte vara färdig hösten 1922. Under början av det nya året utkommer Brages stora samling folkvisor, som upptager även de folkvisarrangemang, vilka tidigare ingått i S. F. V:s musikbibliotek.

Såväl till S. F. V. som till Helsingfors musikhandlare ingå ofta förfrågningar om *noter för damkör*. S. F. V. har tidigare utgivit några sådana häften, av vilka ett (n:o 3) ännu finnes till salu. Nu har beslutats att utgiva ett nytt häfte under redaktion av hr Nic. v. Weymarn, ledare för en damkör vid Maria sjukhus i Helsingfors, vilken kör redan gjort sig bemärkt. Vi hoppas i ett följande häfte av denna tidskrift intaga en artikel om denna på svenskt håll i vårt land icke tillräckligt odlade art av körsång.

Slutligen utkommer inom kort en upp-

laga av orden till Haydns oratorium »Skapelsen» enligt Ernst V. Knapes översättning, anslutande sig till den utgåva av oratoriet, som senaste vår såg dagen. Av detta texthäfte, som blir alldeles billigt, böra alla de körer, som på sitt program upptaga Skapelsen eller delar av detsamma, anskaffa ett förråd i och för försäljning vid konserter. Texten till solopartierna saknas i partituret, men återfinnes i textboken. Denna inledes av en analys över oratoriet, författad av överste Axel Stenius.

Ett beslut av S. F. V:s musikkommitté må ytterligare omnämnas. Det gäller åstadkommande av en så *fullständig samling körnoter* som möjligt i S. F. V:s vård. Med tacksamhet emottagas såsom gåva eller inlösas noter av hithörande slag — samlingar och enskilda avskrifter. Meddelanden lämnas till S. F. V:s kansli, Fabiansg. 15, Helsingfors.

De lokala musikförbunden erinras om, att *anslag ur Svenska kulturfonden* böra ansökas före 15 januari 1922 hos Centralstyrelsen för Svenska folkpartiet, adr. Ridarhuset, Helsingfors. Emedan Centralstyrelsen, eller rättare den i sista hand bestämmande niomannanämnden senaste år beslöt utgiva anslagen direkt åt musikförbunden, icke genom förmedling av S. F. V:s musikkommitté, är denna, om samma princip fasthålls, ur stånd att i denna sak bevaka musikförbundens intressen och att över huvud *ekonomiskt* understöda förbunden.

Östra Nylands sång- och musikförbunds besök i Helsingfors den 12 november var en händelse av den mest glädjande art. Allmänheten och kritiken vitsordade högt det musikaliska utförandet av konsertprogrammet. I Solennitetssalen har sällan rått en så varm, svensk stämning som då. Östnylänningarna erforo, att det växt fram i huvudstaden en stark förståelse för gemensamt svenskt kulturarbete. Rektor Artur Relanders tal vid konserten klagade på ett förträffligt sätt ändamålet med och arten av musikförbundens verksamhet, och samlade kring dessa musiksträvanden nya vänner.

„Folkdansringen“. Brages danslag upprätthåller täta förbindelser med de rikssvenska folkdansföreningarnas förbund, Svenska Folkdansringen, som bildades på den första nordiska folkdanskongressen i Stockholm. Förbundet utger en egen tidskrift »Folkdansringen», som utkommer varje månad och hittills bjudit på ett

gediget innehåll. Dess pris är 4:80 sv. kr. per år. I dagarna har julnumret utkommit under medverkan från alla de nordiska länderna. Ur det rikhaltiga innehållet må bl. a. nämnas: Från Sverige: Några tankar om svensk ungdom av hedersordf., direktör Kurt Belfrage, Prolog och bilder från folkdanskongresserna i Malmö och Köpenhamn, En bågdans av Tobias Norlind, Joners Margot av »Delsbostintan», noter och beskrivning av Väva vadmal, Gillestugan (med bilder) av T. Dahlberg, Julmälden av E. Granhammar. Från Svenskfinland: Österbottniskt bondbrolopp, minnen antecknade av Alex. Slotte, Vårda spelmansarvet av Otto Andersson, Minnen från folkdansforskningsresor av Yngvar Heikel. Danmark, Norge och Färöarna representeras av dikter, prosastycken och spelmanslåtar. Julnumret, som borde finna vägen till varje ungdomsförening, kan beställas per adress: Herr William Hellgren, Manegeg. 2 B, H:fors. Priset är 12:— Fmk inberäknat porto.

Till Nylands svenska ungdomsföreningar.

Om ett tillräckligt stort antal deltagare före den 1 januari anmäler sig till und., anordnar styrelsen för Nylands svenska ungdomsförbund, mellan den 1—8 januari en fyra dagars kurs för ungdomsledare. Kursen kommer förnämligast att omfatta föredragsserier med ämnen berörande ungdomsföreningarnas verksamhet, men även diskussionsövningar, museibesök m. m. Detaljerat program och datum för kursen meddelas längre fram.

De föreningar, som önska handledning av förbundets konsulent, herr D. Thorén kunna därom anmäla till und. Konsulent Thorén meddelar råd och anvisningar vid skötseln av bibliotek, bildandet av studiecirklar, i organisationsfrågor, nya uppslag och riktlinjer för föreningarnas verksamhet m. m. d.

Helsingfors den 6 december 1921.

Enligt uppdrag:
Evy Björkman.

Ett upprop till studiecirklar.

Ansökningar om statsunderstöd kunna inlämnas till Svenska föreläsningbyrån av studiecirklar, både nybildade och förut existerande. Ett huvudvillkor är att cirkelarna själva använda medel för sin verksamhet antingen för uppköp av böcker eller för att avlöna studieledaren. Statsunderstödet utges i form av böcker till samma belopp som studiecirkel själv använt, dock icke överstigande 200 mark.

Ansökningarna kunna ha följande lydelse: »Bifogande erforderliga uppgifter få vi härmed anhålla om att oss måtte beviljas statsunderstöd i form av inbundna böcker till ett belopp av ... mark.» Studiecirkeln och studieledarens namn samt adress böra uppgivas.

Samtliga arbetar- och ungdomsföreningar kunna rekvrirera från byrån ett förslag till stadgar för studiecirklar, och till ansökningen bör bifogas avskrift av stadgarna i den avfattning de av studiecirkeln antagits. Särskilt bör framgå, huru många möten cirkeln kommer att hålla i månaden. Därjämte bör det ämne som stude-

ras åtminstone allmänt angivas ävensom uppgift meddelas om det penningbelopp cirkeln själv anskaffat eller förbinder sig att anskaffa för arbetsåret 1921—22. Föreningarna kunna även rekquirera en bokförteckning till ledning för studiecirkelarna vid deras val av litteratur, och uppgift om de böcker som önskas ävensom antalet exemplar bifogas till ansökan.

Ansökningarna böra vara inlämnade senast den 1 januari 1922. De ansökningar som av en del svenska arbetarföreningar redan inlämnats i hithörande syfte till Arbetarnas Bildningsförbund komma att prövas i samband med de övriga och behöva sålunda ej förnyas.

Svenska Föreläsningssbyråns adress är Fabiansg. 15. Helsingfors.

Samfundet Folkhälsan i Svenska Finland.

Angeläget vore att samtliga filialer omedelbart ville officiellt underrätta Samfundets kansli om sina funktionärer (ordf. viceordf. sekr. o. skattmästare).

Det nummer av Svenskbygden, som utkommer den 1 mars — tuberkulosdagen — blir till stor del ägnat Samfundet Folkhälsans strävanden. Uppsatser och meddelanden från filialerna mottagas gärna till detta nummer, men böra komma Svenskbygdens redaktion till handa senast den 20 februari.

Samfundet Folkhälsans byrå Helsingfors. Fabiansg. 15 kl. 10-12, tel. 14 65.

Nästa nummer av Svenskbygden

vilket utsändes 1 februari 1922, kommer väsentligen att ägnas *biblioteken* och avse att giva råd för de stora bokbeställningar, som äro att emotse under februari och följande månader, efter det statsanslagen utdelats. Vi erinra om att anhallan om statsanslag bör insändas inom januari månad till den svenska bibliotekskonsulenten, rektor Uno Stadius, adress Statens biblioteksbyrå, Helsingfors, Bangatan 2. Då statsanslag samtidigt utgivas för 1921 och 1922, böra skilda ansökningar för båda dessa år inlämnas. Närmare upplysningar angående villkoren för ansökningar ävensom formulär för ansökningarna erhållas från Statens biblioteksbyrå.

Vad särskilt beträffar de bibliotek, som icke ägas av kommun, utan av bildningsorganisation (t. ex. ungdomsförening), bildningsanstalt (t. ex. folkhögskola), ekonomisk sammanslutning (t. ex. lantmannagille, andelslag) eller enskild person, kunna även de erhålla statsanslag, men blott om de uppfylla vissa villkor. De böra ha stadgar, bibliotekarie, vara brandförsäkrade, underkasta sig inspektion och vara tillgängliga för alla ortsbör. Sådana bibliotek kunna för inköp och inbindning av studielitteratur (icke-skönlitteratur) erhålla hälften (50%) av det belopp, som biblioteket självt under det föregående kalenderåret för detta ändamål använt, samt för skönlitteratur $\frac{2}{3}$, alltså 40%.

Frågor och svar.

1. När böra ansökningarna om understöd från Svenska kulturfondens räntemedel 1921 insändas och under vilken adress?

Svar. Ansökningarna, riktade till Svenska folkpartiets centralstyrelse, insändas före 15 januari under adress Ridarhuset, Helsingfors.

Ansökningshandlingarna böra vara så fullständiga som möjligt och bl. a. innehålla uppgifter rörande budgeten för 1922, om anslag begärts eller erhållits från annat håll, huru länge institutionen arbetat, vilka fonder och anslag den förfogar över, om det gäller skolor huru många elever de ha och från vilka trakter dessa äro hemma. Överhuvud borde i korthet i möjligaste mån fullständigt belysande uppgifter lämnas, som kunna ge en bild av institutionens verksamhet och ekonomiska resurser. Ifall bristfälliga uppgifter lämnas, kommer detta självfallet att menligt inverka på anslagsbeviljandet.

2. I S. F. V:s nyss utgivna kalender står det att läsa på sid. 236 »Men avsikten är att utvidga denna S. F. V:s förmedlingsverksamhet. Sålunda kan hädanefter rekquireras allt slags skolmaterial.» I anledning härav frågas: Vem kan rekquirera? När skall detta ske? Likviden? Vad inrymmes under »allt slags skolmaterial?»

Gammal lärare.

Svar. Notisen i kalendern var något förtidig och alltför kortfattad; meningen var att saken skulle närmare utvecklas i »Svenskbygden». Det vore för visso en god sak om de n. v. dyra kost-

naderna för skolmaterial i någon mån kunde nedbringas. Då en av de största partiaffärerna i Helsingfors vände sig till S. F. V:s byrå och erbjöd sig att genom denna byrå bevilja skolor förhöjd rabatt, har det syntts väl sammangå med S. F. V:s strävanden att taga vara på detta initiativ och göra erbjudandet känt av de svenska skolorna. Vi hänvisa härmed till A. B. Herman Lindells annons i detta nummer, och tillägga, att denna firma vid partiköp beviljar 20% rabatt på alla de varor, som nämnas i annonsen. Inom flere kommuner i Nyland har man redan anlitat denna firma. — Emellertid rättas härmed notisen i kalendern så till vida, att beställningar bäst riktas, icke till S. F. V:s byrå, utan direkt till firman, med vilken jämväl överenskommelse om betalningsvillkoren träffas.

Av stor betydelse vore, om något genom en liknande överenskommelse kunde göras för att nedbringa priset på läroböcker. Detta torde dock med n. v. överenskommelser mellan förläggare och bokhandlarna vara ogörligt. Större möjligheter finnas för att underlätta anskaffningen av undervisningsmateriel, bilder o. dyl. för de svenska skolorna. Förfrågningar i detta syfte inkomma icke sällan till S. F. V:s byrå. Denna är icke utrustad för en affärsverksamhet av det slag det här gäller, men måhända skall genom samarbete med en för de svenska skolorna intresserad affärsfirma något kunna vinnas.

E. P.

Svenskbygden

utkommer under 1922 med 9 nummer, i början av varje månad utom juni, juli och augusti.

Prenumerationspris: 10 mk.

Redaktör: S. F. V:s sekreterare, lektor Einar Pontán, (träffas å S. F. V:s kansli, Fabiansgatan 15, Helsingfors, under lästerminerna varje helgfri dag kl. 1/2 4—4 e. m.)

Expeditionen i S. F. V:s kansli öppen alla helgfria dagar kl. 2—4.

FINLANDS SVENSKA FOLKSKOLOR.

o. a. läroinrättningar hava vi härmed nöjet delgiva, att vi leverera absolut allt erforderligt skolmaterial. Särskilt önska vi framhålla våra specialiserade skriv- & ritmaterialier såsom bl. a.

Ritblock
Lafondfärger
Penslar
Cirkelbestick
Linjaler
Läskpapper

Rithäften
Färgkoppar
Gummin
Vinkellinjaler
Skrivbläck
Skrivhäften

Ritpapper
Färgkritor
Blyertspennor
Trianglar
Stålpennor

Order kunna insändas direkt till oss eller genom Svenska Folkskolans Vänners expedition.

A.B. **HERMAN LINDELL**

Helsingfors

Ö. Henriksg. 5

ARVID MÖRNE,

Inför havets arbete

Pris 40 mk

JOSEFINA BENGTS,

Fäderna

Pris 45 mk

EIRIK HORNBERG,

Martin Eلفdahl

Pris 30 mk

HOLGER SCHILDTS FÖRLAGSAKTIEBOLAG

Edv. Hjelt:

Finlands självständighet. Från dröm till verklighet 40: —.

Bernh. Estlander:

Elva årtionden ur Finlands historia II 1879—1898. 50: —.

Rob. Tigerstedt:

Edv. Hjelt. En minnesteckning. 10: —

Maria Collan-Beaurain:

Fredrik Pacius. Levnadsteckning. 50: —.

R. A. Wrede:

Finlands rätts- och samhällsordning II. 48: —.

Rob. Tigerstedt:

Om spritdryckerna. 32: —.

J. E. Rosberg:

Gammaldagsfolk. 40: —.

A. Henrici:

Djurhistorier. 22: —.

SÖDERSTRÖM & C:o FÖRLAGSAKTIEBOLAG

STOCKMANN'S
*Landets ända
varuhus*

A. B. FAZER'S MUSIKHANDEL

Helsingfors. Alexandersg. 38.
Största lager av alla
inhemska och utländska NOTER
Begär kataloger!

A. B. SVENSKA SMÅBRUK OCH EGNA HEM

H:fors. Alex.g. 16. 9—12, 1—3. Tel. 7239
Köper lägenheter. — Säljer småbrukslägenheter, villa-
platser och parceller. — Förmedlar köp och försälj-
ning av landsfastigheter. — Reviderar böcker. —
Lämnar råd i jordbruket rörande angelägenheter. —
Innehar centralbokföringsanstalt för jordbrukare. —
:- :- :- :- Billiga arvoden. :- :- :- :-

BRÖDER ÅSTRÖM AKTIEBOLAG

L Ä D E R F A B R I K

TEL. ADR. ÅSTRÖM ULEÅBORG
REKOMMENDERAR SINA VÄLKÄNDA
- - - - TILLVERKNINGAR - - - -

**GYNNA SVENSK
ANDELSVERKSAMHET**

M E D E D R A I N K Ö P .

CENTRALANDELSLAGET LABOR m. b. t.

**TAMMERFORS LINNE- OCH
JÄRN-MANUFAKTUR AKTIEBOLAG**

utbyter garn och vävnader emot
häcklat eller skäktat lin och blå.

**A. B. N O R D I S K A
F Ö R E N I N G S B A N K E N**

HELSINGFORS FINLAND

Telegramadress: UNITAS
Eget kapital 260,000,000:—
Alla slags bankaffärer - 51 Filialer

ALLAS JOURNAL,

de svenska hemmens tidning
och årets förnämsta
JULKLAPP

AKTIEBOLAGET UNIONBANKEN I FINLAND

(Wasa Aktiebank — Åbo Aktiebank,
— Landtmannabanken, Aktiebolag)
Huvudkontor: Helsingfors, Wasa, Åbo.
Avdelningskontor: på alla viktigare platser i
Svensk-Finland. — Fullständig Bankrörelse.

HELSINGFORS AKTIEBANK

Eget kapital Fmk 106,000,000:—
Huvudkontor i Helsingfors.
Filialkontor bl. a. i
Borgå, Gamlatarleby, Hangö, Hyvinge,
Lovisa, Munsala, Oravais, och Wasa.

BILLNÄS smiden och träd-
gårdsredskap

- - REKOMMENDERAS - -

FINLAYSON & Co AKTIEBOLAG

Grundat 1820.

LANDETS STÖRSTA OCH ÄLDSTA
BOMULLSMANUFAKTURVERK

ÅBO UNDERRÄTTELSE

Svensk-Finlands billigaste dagliga tidning

VÄSTRA FINLAND

modärnt redigerad 3-dagars tidning för den
SVENSKA LANDSBYGDEN.

Prenumerationskont.: Åbo, Slottsg. 23. Tel. 84.

VECKANS KRÖNIKA

innehåller allt
aktuellt
i ord och bild

DEN SVENSKA PUBLIKEN

gör sina inköp i

VARUBODEN